

Vyjádření a doporučení ÚOOÚ k možnosti instalovat kamerový systém v prostorách školy

Zpracováno 12. března 2007

(Vydává se v návaznosti na publikované vyjádření odboru legislativního a právního Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR ze dne 6.12. 2006.1)

Základní přístupová kritéria Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) lze shrnout do těchto zásad, které je nutno v konkrétním případě vždy posoudit dříve, nežli se učiní rozhodnutí o instalaci kamerového systému:

- Ochrana práva jednotlivce by měla být vždy zohledněna ve vztahu k zájmům, provozovatele školy nebo školského zařízení (dále jen „škola“), který musí vykonávat svá práva a povinnosti způsobem co nejméně zasahujícím do soukromí, a to nejen zaměstnanců a žáků, ale i dalších osob.
- Škole musí být zřejmý velmi závažný důvod nebo vážná příčina, pro který je kamerový systém instalován a který neumožňuje použít jiný, méně invazivní prostředek zasahující do soukromí osob pohybujících se ve sledovaném prostoru. Přitom je třeba zdůraznit, že kamerový systém nelze nasazovat a ani následně využívat za účelem sledování fyzických osob – žáků, učitelů nebo zaměstnanců školy, ale pouze pro legitimní účely jako je například ochrana majetku.
- Musejí být dána jasná pravidla pro přístup jen vymezeného okruhu osob k systému a v něm uchovávaným záznamům nebo k jeho jednotlivým částem, včetně oprávnění manipulovat se sledovacími zařízeními nebo jejich režim upravovat.
- Rovněž je nezbytné řešit zvláštní režim přístupu oprávněných osob k uchovávaným záznamům, to znamená, jak osob pověřených správcem pro nahlížení do záznamů, tak osob, které využijí svého práva přístupu k zaznamenaným údajům o nich.
- Musí být stanovena doba uchování záznamů, která nepřesáhne dobu potřebnou k tomu, aby incident zaznamenaný kamerou bylo možno zjistit dodatečnými prostředky a předat k vyšetření příslušným orgánům. Přitom doba uchování by při běžném provozu systému neměla přesáhnout délku několika dnů s přihlédnutím k možným odchylkám jednotlivých záznamů pořizovaných například během prázdnin.
- Před spuštěním systému by měl být vypracován projekt rozmístění kamer a instalace jednotlivých sledovacích a záznamových zařízení včetně stanovení režimu (časového) pro provoz jednotlivých snímacích stanovišť, který by měl být kritériem pro posouzení funkčnosti systému i z pohledu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Pokud se shrnou shora uvedené podmínky a předpoklady pro zákonný rámec provozování kamerových systémů, lze v zásadě s přihlédnutím k současným postojům Úřadu, jejichž snahou je omezit provozování kamerových systémů ve školách jen na nezbytně nutnou míru, souhlasit s větší částí stanoviska MŠMT v tom směru, že:

1. Skutečnost, že neexistuje zvláštní právní úprava podmínek pro provozování kamerových systémů neznamená, že škola při splnění svých zákonných povinností správce osobních údajů nemůže rozhodnutí o instalaci kamerového systému se záznamem učinit.
2. Pokud se škola k tomuto kroku rozhodne, ocitá se toto zpracování v režimu zákona a musí proto splnit zde uváděné zákonné podmínky:
 - Učinit oznámení o zpracování podle § 16 zákona.

- Zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů podle § 5 odst. 2, pokud škola neprokáže kvalifikovaný důvod, který by ji opravňoval ke zpracování osobních údajů bez souhlasu.
- Provozovat systém tak, aby bylo soukromí osob s ohledem na jejich právo podle § 10 zákona narušováno minimálně (posuzováno je např. i umístění kamer, úhel záběru, zobrazovací schopnost apod.).
- Informovat monitorované osoby o instalaci a provozu systému podle § 11 zákona.
- Přijmout bezpečnostní opatření pro provozování systému a ochranu zpracovávaných informací podle § 13 zákona a stanovit přiměřenou dobu pro uchovávání záznamů podle § 5 odst. 1 písm. e).
- Respektovat podmínky zvláštních právních předpisů upravujících možnosti sledování osob (zejména § 316 odst. 2 zákoníku práce).

Závěr:

Nad rámec výše uvedeného doporučení lze uvést:

Záměrem tohoto vyjádření je odstranit přetrvávající rozdíly v přístupu k otázce, v jakých prostorách žáci i zaměstnanci školy, uplatňují své právo na soukromí.

V tomto směru se odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP)², podle které je nutno pod pojmem soukromí člověka rozumět právo každého člověka na vytváření a rozvíjení vztahu s dalšími lidskými bytostmi, a to i na pracovišti (a lze tedy dovodit, že i v prostorách, kde jsou žáci vzděláváni). Dle soudu není dost dobře možné přesně oddělit soukromý a profesionální život, neboť právě v rámci svých pracovních aktivit má většina lidí největší příležitost navazovat a rozvíjet vztahy s vnějším okolím, a proto právo na respektování soukromého života zahrnuje i právo na respektování soukromí v zaměstnání (viz např. rozhodnutí ve věci Niemietz v. Německo z roku 1992).

Poznámka:

¹ Plné znění dokumentu „Vyjádření odboru legislativního a právního MŠMT k otázce používání kamer ve školách“ ze dne 6. 12. 2006 je k dispozici na internetové adrese http://www.ucitelskenoviny.cz/nastenka_clanek.php?odkaz=kamery.html .

²Více informací o ESLP je k dispozici na internetové adrese www.echr.coe.int .